

Mavi Kart Direktifi

Ece Deniz Günel

Kaan Zabtiyeoğulları

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	2
Genel Olarak Mavi Kart Direktifi	2
İtalya İçin Mavi Kart Alım Kriterleri	2
İtalya için İstatistikler ve Analizler	4
Almanya için Mavi Kart Alım Kriterleri.....	5
Almanya İstatistikler ve Analizler.....	6
Fransa için Mavi Kart Alım Kriterleri.....	6
Fransa İçin İstatistikler ve Analizler.....	7
Polonya İçin Mavi Kart Alım Kriterleri	7
Polonya İçin İstatistik ve Analizler	8
Genel Değerlendirme	8
Mavi Kart Direktifinin Eleştirilen Yönleri	9
Üçüncü Ülkelerin Perspektifinden Mavi Kart	9
Üye Devletlerin Geniş Takdir Yetkisi.....	10
Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Sorunu	12
Mavi Kart ile Paralel Ulusal Programlar	13
Mavi Kart ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri	14
Mavi Kart Direktifi Revizyonu	16
SONUÇ	16

GİRİŞ

Avrupa Birliği'nde göç konusunda birçok ikincil tasarruf vardır. Bu tasarruflardan bazılarında düzenli göç konusu ele alınmıştır. Avrupa Birliği Hukuku'nda düzenli göç, 3. ülke vatandaşlarının bir üye devlet ülkesine giriş, kalış ve istihdamını ifade etmektedir. Bu alandaki önemli bir tasarruf da kalifiye üçüncü ülke vatandaşı işçilerin ve bu kişilerin aile bireylerinin üye ülkelere kabulü, ikamet ve diğer AB üyesi ülkelere seyahatlerini düzenleyen; Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Yüksek Vasıflı İşlerde Çalışmaları Amacıyla Kabul ve İkametlerine İlişkin 2009/50 Sayılı Konsey Direktifi'dir. Bu direktif Mavi Kart Direktifi olarak da anılmaktadır. Mavi Kart Direktifi'nin amacı Avrupa Birliği'ndeki kalifiye işgücü açığını kapatmak ve kalifiye işgücü gerektiren sektörlerde AB'nin rekabet kapasitesini artırmaktır.

Direktifte, Mavi Kart sahibi olmak için gerekli şartlar belirtilmekle beraber; bu şartlar asgari standartlar olarak düzenlendiği için üye devletlerde farklı uygulamalar söz konusudur. Bu makalede, seçilen bazı üye devletlerdeki uygulamalar ele alınacak ve değerlendirmeler yapılacaktır. Bu konuya ek olarak direktifin, amacına ulaşmakta ne kadar başarılı olduğu da tartışılacaktır. Belirtmek gerekir ki direktife yöneltilen bazı eleştiriler de vardır. Bu eleştirilerin çoğu direktiften beklenen verimin alınamamasına ilişkindir. Ancak direktif, farklı yönleri ile de tartışılmıştır. Gelişmekte olan üçüncü ülkelerdeki kalifiye işgücü açığı ve toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri, bu tartışılan noktaların başında gelmektedir. Direktifin, ortaya koyduğu amacı gerçekleştirmekte yetersiz kalması ve doktrin tarafından yöneltilen eleştirilerin haklılık payının bulunması sebebiyle 2016 yılında Mavi Kart Direktifi'nin revizyonu gündeme gelmiştir.

GENEL OLARAK MAVİ KART DİREKTİFİ

Direktifin ilk maddesinde; bu direktifin, istihdam edilecek olan kalifiye işgücüne dahil olan üçüncü ülke vatandaşlarının ve onların aile bireylerinin üye ülkelere giriş ve ikametlerini, buna ek olarak da bu kişilerin başka üye ülkelere giriş ve ikametini düzenlediği belirtilmiştir. Uluslararası korumadan ya da geçici korumadan yararlananlar, bu koruma türlerinden biri için başvuruda bulunanlar, AB vatandaşları, serbest dolaşımdan yararlanan üçüncü ülke vatandaşları, sezonluk işçiler, uzun süreli ikamet hakkına ilişkin direktiften yararlananlar ve diğer başka spesifik alanlara ilişkin ikincil tasarruflar kapsamındaki kişiler ise bu direktiften yararlanamamaktadır.¹ Ayrıca kişinin kalifiye işgücüne dahil sayılabilmesi için kişinin; aranan

¹ Murat Kardeşin, "Avrupa Birliği'nde Ortak Göç Politikası Oluşturma Çabaları ve Ulusal Farklılıklar Sorunu", Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, 2012, s. 73-74.

mesleki yeterliliğe sahip olması, ilgili üye devletin ulusal hukuku çerçevesinde işçi olarak korunması veya bir kişinin talimatı altında ücretli olarak çalışması gerekir.²

Direktifin 5. maddesinde kabul şartlar sayılmıştır. Bu hüküm uyarınca kişinin bir üye devlette, en az bir yıl için yapılmış iş sözleşmesine ya da bağlayıcı bir iş teklifine sahip olması; düzenlenmiş meslek bakımından ilgili ulusal hukukta AB vatandaşları için öngörölmüş şartları yerine getirdiğini; eğer düzenlenmemiş meslek söz konusuysa yüksek mesleki niteliklere sahip olduğunu belgelemesi; geçerli seyahat belgesini ve gerekli ise vize ya da vize başvurusunu ve oturma iznini ya da uzun süreli vizesini ibraz etmesi ve son olarak geçerli bir sağlık sigortası dökümü veya sigorta başvurusu belgesi ibraz etmesi gerekir.³ Bu şartlara ek olarak, kişinin; kamu düzeni, kamu güvenliği, kamu sağlığı açısından tehlike teşkil etmemesi gerekir. Aynı maddede, kişinin kazancına ilişkin ek bir şart daha öngörölmüştür. Üçüncü ülke vatandaşının maaşının; ilgili ülkedeki, mevcut yıllık brüt maaş ortalamasının en az 1,5 katı olması gerekmektedir. Üye ülkeler, bu oranı belirli meslekler için 1,2 katı olacak şekilde indirmekte serbesttir. Belirtmek gerekir ki bu kabul kriterlerinin yanında, üye devletlerin ek sınırlamalar getirmekte takdir yetkisi vardır. Bu sınırlamalardan bir tanesi de işgücü piyasası testidir. İşgücü piyasası testi, üçüncü ülke vatandaşı işçilerin; ancak üye devletin vatandaşlarından, AB vatandaşlarından ve halihazırda AB sınırları içerisinde yasal olarak kalan üçüncü ülke vatandaşlarından uygun işçi bulunamaması halinde kabul edilmelerini amaçlayan bir mekanizmadır. Bazı üye devletler bu testi uygulamaktadır.

Başvuru 90 gün içinde sonuçlandırılmalıdır. Başvurusu olumlu sonuçlanan üçüncü ülke vatandaşına bir ila dört yıla kadar geçerli Mavi Kart verilecektir. Bu kart, ilgili üye devlete giriş, yeniden giriş, ikamet ve çalışma hakkı tanınmanın yanı sıra çalışma koşulları, sosyal güvenlik, emeklilik, mesleki yeterlilik ve diplomaların tanınması gibi konularda üye devlet vatandaşları ile eşit muamele görme hakkı da sağlamaktadır. Eşit muamele yapılacak alanlar genel olarak direktifin 14. maddesinde belirtilmiştir. Ancak 12. maddede, kalifiye işgücünü gerektiren işlere erişimde Mavi Kart sahibinin; üye devlet vatandaşları ile eşit muamele görebilmesi için yasal olarak iki yıl boyunca çalışmış olması gerektiği hükme bağlanmıştır. 13. maddede ise kişinin kesintisiz 3 ay boyunca veya birden fazla kez işsiz kalması durumunda Mavi Kart'ın geçerliliğini yitireceği belirtilmiştir.

² Gülüm Bayraktaroğlu Özçelik, "Yasal Göç ve Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Entegrasyonu", 2010, s. 445 http://repository.bilkent.edu.tr/bitstream/handle/11693/52010/Yasal_g%C3%B6%C3%A7_ve_%C3%BC%C3%A7%C3%BCnc%C3%BC_%C3%BCIke_vatanda%C5%9Flar%C4%B1n%C4%B1n_entegrasyonu.pdf?sequence=3&isAllowed=y, 12.05.2020.

³ A.g.e. s. 446-447.

Mavi Kart sahibi kişinin aile bireylerine ilişkin 15. madde uyarınca bu hükümdeki sınırlamalar saklı kalmak kaydıyla; aile bireyleri bakımından Aile Birleşimi Hakkına Dair Direktif uygulama alanı bulacaktır.⁴ Ayrıca direktifin 16. maddesindeki şartlar da göz önünde tutulmak suretiyle, Uzun Süreli İkamet Eden Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Statüsüne Dair Direktif hükümleri uygulanacaktır.⁵

18. madde uyarınca, Mavi Kart sahibi kişi, Mavi Kart aldığı ülkede 18 ay yasal olarak kaldıktan sonra kendisi ve ailesinin başka bir üye ülkeye yerleşmesi mümkündür. Ancak bu kişi veya işvereni bir ay içinde bu ikinci üye ülkede Mavi Kart başvurusunda bulunmalıdır.⁶ Aile birleşimi ilk üye ülkede gerçekleştiyse aile bireylerinin ikinci üye ülkeye yerleşmesine izin verilir. İlk üye ülkede aile birleşimi gerçekleşmemiş ise aile bireylerinin Aile Birleşimi Direktifi'ne başvurmaları gerekir.⁷

İtalya İçin Mavi Kart Alım Kriterleri

İtalya, Mavi Kart verme bakımından Avrupa Birliği ülkeleri içinde önemli bir yüzdeyi temsil etmese de Akdeniz'de sanayinin başını çeken ülkelere biri olması bakımından incelemeye değerdir. İtalya'ya Mavi Kart başvurusu yapabilmek için 2019 itibariyle yıllık 24789.93 Euro'nun üstünde bir gelire sahip olmak gerekmektedir. Mavi Kart sahibi olmak için diğer genel şartları sağlamanın yanı sıra bazı masrafların da karşılanması gerekir. Bunlar 2019 itibariyle Mavi Kart çıkartma ücreti olan 100 Euro, 30 Euro posta bedeli, 16 Euro damga vergisi ve 30.46 Euro dosya masrafıdır. Bunun yanında Mavi Kart yenileme ücreti 100 Euro'dur. Mavi Kart değişimi ise ücretsizdir.⁸ Bütün bu koşulları sağlayan bir başvurunun yapılması halinde Mavi Kart çıkartılması için gereken maksimum süre İtalya'da 90 gündür. Ayrıca İtalya, işgücü piyasası testi uygulamaktadır.⁹

İtalya için İstatistikler ve Analizler

İtalya 2018 yılında toplam 462 üçüncü ülke vatandaşına Mavi Kart vermiştir. Bu sayı 2016 (254) ve 2017 (301) yılları ile karşılaştırıldığında İtalya'nın gittikçe daha fazla Mavi Kart

⁴ A.g.e. s. 448.

⁵ A.g.e. s. 448.

⁶ Murat Kardeşin, "Avrupa Birliği'nde Ortak Göç Politikası Oluşturma Çabaları ve Ulusal Farklılıklar Sorunu", s. 75.

⁷ A.g.e. s. 75.

⁸ "Italy - EU Immigration Portal - European Commission", EU Immigration Portal - European Commission, 2020, https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/italy_en 11.05.2020

⁹ "Corporate Immigration In Italy | Lexology", Lexology.Com, 2020, <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=c4311dba-a720-4d00-8304-ad709772a555>. 11.05.2020

vermeye başladığı görülmektedir. İtalya'nın gayrisafi yurtiçi hasıla grafiği ile verilen Mavi Kart sayısındaki artış grafiği karşılaştırıldığında görülebilir ki İtalya 2016 yılından 2017 yılına geçerken %0,9'luk bir büyüme oranından %1,5'lik bir büyüme oranına atlamıştır.¹⁰ Bu durum da bir sonraki yıl ihtiyaç duyulacak nitelikli işgücünün sayısının artmasına sebep olmuştur. 2018 yılında ise İtalyan ekonomisindeki en büyük pay, ağırlıklı olarak Kuzey İtalya'da kurulu olan demir çelik sanayisindedir. Dolayısıyla gelecekte İtalya'nın bu alanda nitelikli işgücüne olan ihtiyacının artması muhtemeldir. Bununla birlikte İşgücü Piyasası Testi uygulayan İtalya'da işsizlik oranı %9,7'dir¹¹ ki bu Avrupa için ortalamanın üstünde bir orandır.¹² Sonuç itibarıyla, İtalya'nın iç pazarındaki işgücüne öncelik vermesi de anlaşılabilir bir durumdur.

Almanya için Mavi Kart Alım Kriterleri

Almanya, lisans düzeyinde veya dengi bir eğitim durumuna sahip bireylere Mavi Kart vermektedir. Lisans düzeyindeki eğitim sonunda alınan mezuniyet belgesinin Almanya'daki bir kurum tarafından verilmiş olması veya Almanya'nın yüksek öğrenim standartlarını sağlayan, denkliği olan bir eğitim kurumu tarafından verilmiş olması şarttır. Almanya, Mavi Kart başvurusu yapacak kişilere bir yol haritası sunmaktadır. Bu yol haritası şu şekildedir: Yüksek öğrenim görmüş, geliri 55200 Euro ve üzerinde olan üçüncü ülke vatandaşları, direktifin 5. Maddesindeki genel koşulları yerine getirdikleri takdirde Mavi Kart sahibi olabilirler. Diğer koşulları sağlamakla birlikte, geliri 55200 Euro'nun altında olan üçüncü ülke vatandaşları ise gelirleri yıllık en az 43056 Euro olmak koşulu ile Matematik, İletişim Teknolojileri, Fen Bilimleri -özellikle fizik- alanında eğitim görmüşler ise Mavi Kart sahibi olabilirler. Ayrıca başvuru yapan kişi başka bir AB üyesi devletten, en az 18 aylık bir Mavi Kart almış ise veya Almanya'da okumak ya da çalışmak amacıyla aldığı bir oturma izni var ise ekstra bir çalışma izni almaksızın Mavi Kart başvurusu yapabilmektedir. Aksi durumda ise kişi önce bir çalışma izni sahibi olmalıdır. Bu şartlar sağlandığı takdirde, Almanya en fazla 3 ay içerisinde, en az bir yıl geçerli bir Mavi Kart vermektedir. Burada belirtilen üç aylık süre maksimum süredir, bazı başvurularda Mavi Kart günler veya haftalar içinde verilebilmektedir.¹³

10"Italy-Economy", Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/place/Italy/Economy>. 11.05.2020; Gianni Toniolo, The Oxford Handbook Of The Italian Economy Since Unification, Oxford University Press, 2013.

11"Italy Economy - GDP, Inflation, CPI And Interest Rate", FocusEconomics | Economic Forecasts From The World's Leading Economists, 2020, <https://www.focus-economics.com/countries/italy>. 11.05.2020

12"GDP Of European Countries 2019-Statisticstimes.Com", Statisticstimes.Com, 2019, <http://statisticstimes.com/economy/european-countries-by-gdp.php>11.05.2020

13"EU Blue Card Network - EU Blue Card Germany", Apply.Eu, 2020, <https://www.apply.eu/BlueCard/Germany/>12.05.2020

Almanya İstatistikler ve Analizler

Almanya, Avrupa Birliği'nin en büyük ekonomisine sahip olan üye devlettir.¹⁴ Bu bağlamda AB ülkeleri arasında Mavi Kart verme oranı en yüksek olan üye devlet olması şaşırtıcı değildir. Almanya 2018 yılında Avrupa Birliği'nin verdiği Mavi Kartların %84,5'inin menşeidir ve 27.271 Mavi Kart vermiştir.¹⁵

Almanya, işgücü piyasası testini uygulamamaktadır yani işgücünü, piyasasına kazandırırken kendi vatandaşlarına öncelik vermemektedir. Testi uygulamaması anlaşılabilir bir durumdur. Nitekim Almanya'da işsizlik oranı %3,1'dir ve tek başına Avrupa Birliği ekonomisinin %27'sini oluşturmaktadır.¹⁶ Almanya'nın 2020 yılında yatırım yapmayı planladığı alanlar yenilenebilir enerji ve doğa dostu sanayidir. Bu durum göz önüne alındığında ilerleyen yıllarda söz konusu sektörde uzmanlık sahibi kişilerin Mavi Kart sahibi olma oranı artabilir gibi görünmektedir.

Fransa için Mavi Kart Alım Kriterleri

Fransa; 2016 yılında 750, 2017 yılında 1037, 2018 yılında ise 1523 Mavi Kart vermiştir. 2016-2018 yılları Fransa ekonomisi için bir sıçrama zamanıdır. Mavi Kart alabilmek için başvuran kişinin maaşının, Fransa'daki yıllık brüt maaş ortalamasının en az 1,5 katı olması şartı aranmaktadır, bu da 2019 yılı itibari ile 53 836,50 Euro'dur. Mavi Kart Direktifi'ne uygun olarak Fransa'dan Mavi Kart alabilmek için başvuran kişinin en az 12 aylık bir iş sözleşmesi veya bağlayıcı bir iş teklifi olması gerekir. Direktifteki "nitelikli işgücü" tanımı Fransa için en az 3 yıllık bir yüksek eğitim alan veya çalıştığı alanda en az 5 yıllık deneyimi olan kişileri kapsar.

Fransa için Mavi Kart süreci oldukça bürokratik aşamalardan oluşmaktadır. Ayrıca uzun süreli vize (visa de long séjour-VLS) sahibi olma veya uzun süreli vize başvurusu yapmış olma şartı aranmaktadır. Ancak bu durumun bir istisnası mevcuttur. Fransa içinde herhangi bir idari bölgede yasal olarak bulunan üçüncü ülke vatandaşları veya başka bir AB ülkesinden alınmış en az 18 ay geçerli bir Mavi Kart sahibi olan üçüncü ülke vatandaşları, uzun süreli vize

14 "Germany GDP, 1970-2019 Data, 2020-2022 Forecast Historical Chart News", 2020, Tradingeconomics.Com. <https://tradingeconomics.com/germany/gdp>.12.05.2020

15 Richard N. Palmer, World Environmental And Water Resources Congress, 2010, Reston, Va.: American Society of Civil Engineers.

16 "Economic Forecast For Germany", European Commission - European Commission, 2020, https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-performance-country/germany/economic-forecast-germany_en 12.05.2020

başvurusu yapmak zorunda değildir. Fakat başka bir AB ülkesinden Mavi Kart almış olan kişiler 18 ay boyunca Mavi Kart aldıkları ülkede kalmış olmak zorundadır. Bu istisnai şartları sağlayan kişiler, bahsi geçen imkanlardan ancak Fransa'ya girişlerinden itibaren bir ay içinde Mavi Kart başvurusunda bulunmaları halinde faydalanabilirler.¹⁷

Bununla birlikte Mavi Kart sahipleri son 2 yılı Fransa'da olmak üzere 5 yıl aralıksız olarak Avrupa Birliği'nde ikamet etmeleri durumunda, Fransa bu kişilere Avrupa Birliği'nin tamamında geçerli olan, uzun süreli oturma belgesi vermektedir.

Fransa İçin İstatistikler ve Analizler

2009 yılında, ekonomik büyüme oranı eksilere düşen Fransa'nın ekonomisi 2012 yılında ve 2017 yılının sonunda zirve yapmıştır. İkinci zirveden (2017) sonra Fransa'nın verdiği Mavi Kart sayıları hatırı sayılır oranda artış göstermiştir. Bununla birlikte Fransa'nın kalkınma planları 2030 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilirlik hedefleri çerçevesinde gelişmektedir ve çevre dostu üretim ile ekonomi politikalarına ağırlık verilmektedir.¹⁸ Bu sebeple Almanya ile benzer bir politika yürüttüğü söylenebilir.

Polonya İçin Mavi Kart Alım Kriterleri

Direktif'te belirtilen genel şartlar Polonya'da şu şekilde uygulanmaktadır: Polonya'dan Mavi Kart alabilmek için adayın yıllık gelirinin 10134 Euro ve üstü olması gerekmektedir. Mavi Kart çıkarma ücreti 111 Euro, yenileme ücreti 119 Euro'dur ve kartın kaybolması veya hasar görmesi durumunda 12 Euro değiştirme ücreti alınmaktadır. Bütün bu şartlar sağlandıktan sonra 30 ila 60 günlük değerlendirme süresi vardır. Polonya tarafından verilen Mavi Kartların geçerlilik süresi ise 24 aydır.¹⁹ 12 Aralık 2013 tarihinde Polonya'da bulunan yabancılar hakkında yapılan bir düzenleme ile Mavi Kart başvurularının; "voivode"lar yani her bölgede bulunan ofisler tarafından değerlendirileceği ifade edilmiştir. Bu noktada Polonya, Fransa kadar bürokratik bir sürece sahip değildir. Ancak belirtmek gerekir ki Polonya da İtalya gibi iş gücü piyasası testi uygulamaktır.

17 Passeport Talent: Carte De Séjour Pluriannuelle D'un Étranger En France, Service-Public.Fr", 2020, Service-Public.Fr. <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F16922>. 12.05.2020

18 "Ten-Year Network Development Plan", RTE France, 2020, <https://www.rte-france.com/en/article/ten-year-network-development-plan>. 12.05.2020

19"Poland-EU Immigration Portal-European Commission", EU Immigration Portal-European Commission, 2020, https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/poland_en. 13.05.2020

Polonya İçin İstatistik ve Analizler

Polonya, Almanya'dan sonra en çok Mavi Kart veren üye devlettir. Bunun muhtemel sebebi Polonya'nın Mavi Kart Direktifi'ni uygularken birçok AB ülkesine kıyasla adaylara kolaylık sağlayacak uygulamalara yönelmesidir. Örneğin, Almanya için; direktifte yer alan yüksek öğrenim görmüş olma Őartında, yüksek öğrenim ile ne anlaşılması gerektiği açıkça ortaya konmuş ve üniversitelerin denklik Şartları belirlenirken standartlar yüksek tutulmuştur. Polonya'da ise standartlar kesin olarak belirlenmemiştir, direktifte yer alan program hükümlerin nasıl uygulanacağı büyük oranda Mavi Kart başvurularını değerlendiren yerel yönetimlere bırakılmıştır. Bu açıdan bakıldığında Avrupa Birliği'nde yaşamak ve çalışmak isteyen nc ülke vatandaşları için Polonya, kolay ulaşılabilecek bir giriş kapısıdır. Tüm bunlara rağmen Polonya, Mavi Kart verilen kişi sayısı bakımından dalgalanmalı bir grafik çizmektedir. 2015 yılında 369, 2016 yılında 673, 2017 yılında 471 kişiye Mavi Kart vermiştir.²⁰

Polonya'nın önümüzdeki 10 yıl için kalkınma hedefleri; hizmet sektörünün ekonomideki payını artırmak, işletmelere finansal altyapı oluşturmak ve hizmet sektörüne yönelik yatırımları destekleyecek fonlar oluşturmaadır.²¹ Bu bakımdan Polonya; iktisat, sistem mühendisliği veya finans eğitimi almış kişilere verdiği Mavi Kart sayısını yükseltebilir.

Genel Değerlendirme

Ülkelerin ekonomi ve kalkınma planları, gayrisafi yurtiçi hasılları ve yaşadıkları politik olaylara göre işgücü ihtiyaçları değişebilmektedir. Ancak Mavi Kart uygulaması beklendiği kadar aktif olamaması sebebiyle bu sayılan unsurların üye devletlerin işgücü piyasasındaki yansımalarını değerlendirmek zordur.

ye devletlerin direktifi farklı uygulamaları da nazara alındığında, verilen Mavi Kart sayısı da bir üye devletten diğerine değişmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki işlevi ve sağladığı haklar göz önünde tutulduğunda; Mavi Kart uygulaması, istenilen verime ulaşamamışsa da Avrupa Birliği sınırları içinde oturma izni ve çalışma izni almak, vatandaşlık kazanmak isteyen nc ülke vatandaşları bakımından iyi bir fırsattır.

²⁰ Richard Palmer, World Environmental And Water Resources Congress.

²¹ 2020. Gov.Pl. https://www.gov.pl/documents/33377/436740/SOR_2017_streszczenie_en.pdf. 13.05.2020

Tablo 1: Üye devletler tarafından verilen Mavi Kart istatistikleri (2015-2017)

	EU Blue Card holders						Family reunification with EU Blue Card holders					
	2015		2016		2017		2015		2016		2017	
	(number)	(% of EU)	(number)	(% of EU)	(number)	(% of EU)	(number)	(% of EU)	(number)	(% of EU)	(number)	(% of EU)
EU	17 104	100.0	20 979	100	24 310	100.0	9 698	100.0	13 945	100	15 893	100.0
Belgium	19	0.1	31	0.1	37	0.2	26	0.3	22	0.2	19	0.1
Bulgaria	61	0.4	115	0.5	121	0.5	6	0.1	7	0.1	5	0.0
Czechia	181	1.1	194	0.9	204	0.8	102	1.1	101	0.7	87	0.5
Denmark
Germany	14 620	85.5	17 630	84.0	20 541	84.5	8 171	84.3	11 544	82.8	13 795	86.8
Estonia	19	0.1	22	0.1	14	0.1	12	0.1	14	0.1	6	0.0
Ireland
Greece	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Spain	4	0.0	21	0.1	28	0.1	14	0.1	16	0.1	10	0.1
France	657	3.8	750	3.6	1 037	4.3	336	3.5	368	2.6	533	3.4
Croatia	32	0.2	32	0.2	29	0.1	10	0.1	9	0.1	7	0.0
Italy	237	1.4	254	1.2	301	1.2	4	0.0	1	0.0	2	0.0
Cyprus	0	0.0	0	0.0	.	0.0	0	0.0	0	0.0	0	0.0
Latvia	87	0.5	112	0.5	201	0.8	38	0.4	88	0.6	184	1.2
Lithuania	128	0.7	127	0.6	144	0.6	0	0.0	86	0.6	129	0.8
Luxembourg	336	2.0	636	3.0	671	2.8	324	3.3	355	2.5	51	0.3
Hungary	15	0.1	5	0.0	9	0.0	6	0.1	3	0.0	1	0.0
Malta	0	0.0	12	0.1	11	0.0	0	0.0	10	0.1	7	0.0
Netherlands	20	0.1	42	0.2	58	0.2	0	0.0	36	0.3	0	0.0
Austria	140	0.8	163	0.8	177	0.7	188	1.9	197	1.4	208	1.3
Poland	369	2.2	673	3.2	471	1.9	294	3.0	883	6.3	608	3.8
Portugal	0	0.0	1	0.0	3	0.0	0	0.0	0	0.0	3	0.0
Romania	140	0.8	92	0.4	118	0.5	128	1.3	145	1.0	111	0.7
Slovenia	15	0.1	19	0.1	22	0.1	9	0.1	30	0.2	33	0.2
Slovakia	7	0.0	4	0.0	8	0.0	9	0.1	5	0.0	4	0.0
Finland	15	0.1	33	0.2	74	0.3	21	0.2	19	0.1	73	0.5
Sweden	2	0.0	11	0.1	31	0.1	0	0.0	6	0.0	17	0.1
United Kingdom

MAVİ KART DİREKTİFİNİN ELEŞTİRİLEN YÖNLERİ

Mavi Kart Direktifi, farklı yönleri ile eleştirilmiştir. Bu eleştirilerden bazıları direktifin hükümlerinin geniş takdir yetkisi yaratması ve dolayısıyla direktifin efektif olamamasına ilişkindir. Direktif, mesleki yeterliliklerin tanınması sorununu çözmekte de yetersiz kalmıştır. Ayrıca paralel ulusal programların, Mavi Kart Direktifi ile eş zamanlı yürütülmesi, direktiften beklenen verimin alınmamasındaki önemli sebeplerden biri olmuştur. Bazı eleştiriler ise direktifin yarattığı eşitsizliklere ilişkindir. Direktif, toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri yaratması ve gelişmekte olan üçüncü ülkeler üzerindeki etkileri yönüyle de tartışmalara konu olmuştur.

Üçüncü Ülkelerin Perspektifinden Mavi Kart

Mavi Kart Direktifi'ne yöneltilen en büyük eleştirilerden bir tanesi, direktifin; gelişmekte olan ülkelere olan beyin göçünü artıracak ve bunun sonucunda Hindistan, Güney Afrika ve Vietnam gibi ülkelerin gelişim eğrilerini negatif yönde etkileyecek olmasıdır.²² Gelişmekte olan üçüncü ülkelerde; vasıflı işçiler yetiştirmek için harcanan para, emek,

²² Yasin Kerem Gümüş, "EU Blue Card Scheme: The Right Step in the Right Direction?", *European Journal of Migration and Law*, 2010, s. 444.

kaynaklar ve zaman; o ülkeler açısından adeta boşa gitmiş olacak ve ekonomik büyüme hızı da yavaşlayacaktır.²³

Doğrudan parasal sonuçlara bakıldığında ise göç eden vasıflı işçilerin -yüksek maaş alan kişilerin- artık vatandaşı oldukları ülkede vergi ödemeleri söz konusu olmayacaktır.²⁴ Bu duruma ek olarak, zaten gelişmekte olan ülkelerde az sayıda olan vasıflı işçilerin vatandaşı oldukları devlette toplum hayatına katkıda bulunmalarının engellenmesi de başka bir sakınca olarak gösterilebilir.²⁵ Dolayısıyla, bu devletlerin ekonomik gelişmelerinin yanında; sağlık, eğitim, endüstri gibi sektörlerin de gelişmesinin sektöre uğratılması söz konusu olabilmektedir.

Gelişmekte olan ülkelerdeki vasıflı işçi açığı konusunda en kritik nokta sağlık sektörüdür. Güney Afrika eski sağlık bakanı Tshabalala-Msimang da bu konuyla ilgili endişesini şu şekilde dile getirmiştir: “halihazırda birçok gelişmekte olan ülke, sağlık çalışanlarının göçü ile mücadele ederken, bu durumu teşvik edici programlar bu ülkeleri baş edemeyecekleri kötü bir duruma sokmaktadır.”²⁶

Üçüncü ülkeler açısından olan bu sakıncalar nazara alındığında, özellikle Afrika ve dünyanın gelişen diğer bölgelerindeki az sayıda olan vasıflı işçileri AB’ne çekmenin; üçüncü ülkelerin perspektifinden bakıldığında Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri’nden, eşitsizliklerin azaltılması amacı ile tutarlı olduğunu söylemek mümkün değildir. Her ne kadar direktifte, özellikle eğitim ve sağlık sektörü açısından, kaynak ülkedeki vasıflı işçi açığının göz önünde tutulacağına dair bir hüküm olsa da direktif bu konuda bağlayıcı bir sınırlama ve risklerin nasıl önleneceğine ilişkin bir çözüm getirmemektedir.

Üye Devletlerin Geniş Takdir Yetkisi

Her ne kadar Mavi Kart direktifinin amacı, nitelikli işgücünü AB sınırları içerisine çekmek ve kalifiye işçi açığını kapatmak olsa da bu direktifin etkili bir şekilde amacına ulaştığını söylemek mümkün değildir. Bunun sebebi ise direktifin, genel itibarıyla sadece asgari standartları belirtmekle yetinmiş ve üye devletlere geniş takdir yetkisi bırakmış olmasıdır. Direktifin içeriği ve üye devlet uygulamaları incelendiğinde bu durum açıkça anlaşılmaktadır. Üye devletler; kabul kriteri eklemekte, yeni şartlar getirmekte serbesttir. Dolayısıyla, üye devletlerin gerek Mavi Kart verilecek kişi sayısına bir sınırlama getirmesi gerek yeni kabul

²³ Lowell-Findlay-Stewart, “Brain Strain Optimising Highly Skilled Migration From Developing Countries”, *Asylum and Migration Working Paper 3*, 2004, s.4.

²⁴ Jakob von Weizsäcker, “A European Blue Card Proposal”, *Centre d’analyse stratégique in France*, 2006, s.9.

²⁵ A.g.e. s.9.

²⁶ European Report, *Immigration: EU Blue card Could Worsen Brain Drain*, Brüksel, 2007, s. 1.

şartları belirlemesi; üçüncü ülke vatandaşlarını reddetmek konusunda geniş bir takdir yetkisi yaratmıştır.²⁷ Nitekim uygulamaya bakıldığında üye devletlerin çoğunluğu bu yetkilerini kullanmakta ve sonuç olarak direktif amacına ulaşamamaktadır.

Üye devletler tarafından uygulanan en önemli sınırlamalardan bir tanesi; Mavi Kart verilecek kişi sayısı bakımından getirilen kotadır. Bu kota uygulaması ise hem Mavi Kart verilen vasıflı işçi sayısının istenen miktara çekilememesine hem de Mavi Kart verilen üçüncü ülke vatandaşlarının üye devletlere dengesiz bir şekilde dağılmasına yol açmaktadır.²⁸ Bazı üye devletler kota yetkisini kullanmazken bazıları bir kota belirlemeyip farklı kısıtlamalar getirmiştir. Direktifin sağladığı geniş sınırlar sebebiyle üye devletler, aralarında koordinasyon sağlayamamış, Mavi Kart sahipleri dengesiz bir şekilde üye devletlere dağılmıştır.²⁹

Direktifin sağladığı bir başka takdir yetkisi de daha önce değinilen, işgücü piyasası testine ilişkindir. İşgücü piyasası testi, göçmen işçilerin; ancak üye devletin vatandaşlarından, AB vatandaşlarından ve halihazırda AB sınırları içerisinde yasal olarak bulunan üçüncü ülke vatandaşlarından uygun işçi bulunamaması halinde kabul edilmelerini amaçlayan bir mekanizmadır.³⁰ En fazla Mavi Kart veren üye devlet, Almanya, bu testi uygulamazken; işsizlik oranlarının AB ortalamasına³¹ göre yüksek olduğu İspanya³², İtalya³³ ve Yunanistan bu testi uygulamaktadır. Sonuç itibarıyla işgücü piyasası testi de direktiften beklenen verimin alınmaması önündeki önemli engellerden birisi olmuştur. Nitekim, işsizlik oranının 2009 yılından beri yüksek olduğu Yunanistan³⁴, şu ana kadar hiç Mavi Kart vermemiştir.

Üye devletler arasındaki farklı uygulamaların temelindeki sebebi ise Mavi Kart'ı düzenleyen tasarrufun bir direktif olmasıdır. Direktiflerin amacı bütün üye devletlerde aynı düzenlemenin aynı şekilde uygulanması olmayabilir. Dolayısıyla, direktifler her üye devleti muhatap almayabilir. Bu tür tasarrufun amacı yakınlaştırmadır. Ancak belirtmek gerekir ki Mavi Kart Direktifi opt-out imkanını kullanan İrlanda ve Danimarka dışında tüm üye devletler bakımından bağlayıcıdır.

²⁷ Roger Blanpain, Frank Hendrickx, National Effects of the Implementation of EU Directives on Labour Migration from Third Countries, 2016.

²⁸ Üye devletlerin verdiği Mavi Kart sayıları karşılaştırıldığında.

²⁹ Verilen Mavi Kart'ların üye devletlerdeki dağılımı incelendiğinde Almanya'nın oranı yaklaşık %80'dir.

³⁰ EU Immigration Portal: eligibility for Blue Card, European Commission, https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/france_en 11.05.2020.

³¹ AB 2020 Ocak ayı işsizlik oranı ortalaması %7,4'tür.

³² İspanya 2020 Ocak ayı işsizlik oranı %13,7'dir

³³ İtalya 2020 Ocak ayı işsizlik oranı %9,7'dir.

³⁴ 2020 Ocak ayı işsizlik oranı %16,5'tir.

Direktifin, üye devletler tarafından iç hukuka aktarılmasında tartışmalar ve gecikmeler yaşansa da İrlanda ve Danimarka dışındaki her üye devlet, direktifi iç hukuklarına aktarmıştır. Ancak tasarrufun türünün direktif olmasının ötesinde, üye devletlere çok geniş takdir alanı bırakılması göze çarpmaktadır. Bu durumun asıl sebebi de Lizbon Antlaşması yürürlüğe girmeden önce müzakerelerin tamamlanmış olması ve direktif kabul edilirken danışma usulünün uygulanmış, AB Konseyi'nin oy birliğiyle karar vermesinin aranmış olmasıdır.³⁵ Oy birliğinin aranması da sonuç itibarıyla esnek bir direktifin kabulüne sebep olmuştur. Nitekim, direktif çok fazla “yapabilir” hükmü içermekte ve genel itibarıyla ulusal mevzuatlara atıf yaparak geniş çerçeveler çizmektedir.³⁶ Sonuç olarak, çok fazla “ulusal yorum” ve farklı uygulamalar ortaya çıkmıştır. Direktif, kalifiye işgücünün üye devletlerde dengeli paylaşımında ve AB'nin kalifiye işgücü piyasasındaki rekabet kapasitesini artırma amacıyla beklenen sonucu vermekte yetersiz kalmıştır.

Mesleki Yeterliliklerin Tanınması Sorunu

Direktifin yetersiz kaldığı bir konu da mesleki yeterliliklerin tanınmasına ilişkindir. Her ne kadar direktifin 14. maddesinde; diploma, sertifika ve diğer mesleki yeterliliklerin tanınmasında, üye devlet vatandaşlarıyla eşit muamelenin uygulanacağını düzenlense de belirtmek gerekir ki bu eşit muamele hakkı, sadece Mavi Kart sahiplerine tanınmıştır. Dolayısıyla, başvurular bu hükümden yararlanamayacaktır.

Ayrıca çoğu üye devletin AB dışında kazanılmış mesleki yeterliliklerin tanınmasına ilişkin yasal altyapıları mevcut değildir. AB'nde, üçüncü ülkelerde edinilen yeterliliklerin tanınmasına ilişkin ortak bir mekanizma olmaması sonucunda; bir üye devlette kabul gören dereceler, sertifikalar veya diplomalar, başka bir üye devlette kabul görmediği için Mavi Kart başvurusu reddedilebilmektedir.

Direktife bu konuda yapılan eleştirilerden biri de mesleki tecrübeye ilişkindir. Doktrindeki birçok yazar; mesleki tecrübenin, diploma ve sertifika karşısında ikinci plana atılmasını isabetli bulmamaktadır.³⁷ Ayrıca üye devletler; yüksek öğrenim yerine, ilgili meslekteki tecrübeye nasıl değer biçecekleri konusunda zorlanmaktadır. Mesleki tecrübenin de nazara alınabileceğini düzenleyen hüküm ise seçimlik olması sebebiyle etkili bir şekilde

³⁵ Revision of the Blue Card Directive,

https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/603942/EPRS_BRI%282017%29603942_EN.pdf

³⁶ Expert Group on Economic Migration, “Discussion paper N°2”, *Reviewing the Blue Card Directive*, 2015, s. 3.

³⁷ A.g.e., s. 4.

uygulanamamıştır.³⁸ Nitekim sadece 12 üye devlet; direktifin, bu seçimlik hükmü düzenleyen kısmını iç hukuklarına aktarmıştır.³⁹

Mavi Kart ile Paralel Ulusal Programlar

Mavi Kart Direktifi'nden beklenen verimin alınamamasının önündeki engellerden biri de Mavi Kart ile paralel ulusal programlardır. Direktif, 3. Madde 4. Fıkrasında açıkça; üye devletlerin, vasıflı işçileri hedef alan düzenleme yapma yetkilerinin devam ettiğini hüküm altına almıştır. Mavi Kart uygulaması, üye devletlerde halihazırda var olan veya daha sonra getirilecek olan ulusal programların uygulanmasını engeller nitelikte değildir. Dolayısıyla üye devletler Mavi Kart Direktifi'ni ve onunla aynı konuları düzenleyen kendi programlarını uygulamaktadırlar. Direktif, bu paralel programlara ne niteliksel ne de niceliksel bir sınırlama getirmemektedir.

Üye devletlerin ulusal programları ise zaman zaman Mavi Kart Direktifi'ne göre daha kolay kabul şartları öngörmekte zaman zaman da daha katı yeterlilik şartları aramaktadır.⁴⁰ Ancak genel itibariyle ulusal programlar hem kabul şartları hem sağladığı haklar hem de prosedürler bakımından daha çekicidir.⁴¹ Nitekim, aranan maksimum maaş miktarı çoğu zaman daha azdır, başvurular daha kısa sürede tamamlanır, yenilemeye ilişkin imkanlar daha iyidir.⁴² Tüm bunlara ek olarak, ulusal programlar; Mavi Kart uygulamasının aksine birçok sektör için geçerli değildir. Her üye devlet kendi ihtiyaçlarına göre spesifik sektörler belirlemekte ve bu sektörler için daha cezbedici haklar ve daha kolay kabul şartları öngörmektedir.⁴³

Hem Mavi Kart Direktifi hem de ulusal programlar bir arada uygulandığında; Mavi Kart beklenen verimi karşılayamamıştır. Vasıflı işçi statüsündeki üçüncü ülke vatandaşları ulusal programları tercih etmişler ve çoğu zaman daha zorlayıcı şartlar getiren Mavi Kart için başvuruda bulunmamışlardır. Mavi Kart'ın daha iyi haklar sağladığı durumlarda bile; üye

³⁸ OECD, Building an EU Talent Pool A New Approach to Migration Management for Europe: A New Approach to Migration Management for Europe, 2019, S. 147.

³⁹ A.g.e. s. 147.

⁴⁰ Expert Group on Economic Migration, "Discussion paper N°2", *Reviewing the Blue Card Directive*, 2015, s.2.

⁴¹ Communication From The Commission To The European Parliament And The Council, "the implementation of Directive 2009/50/EC on the conditions of entry and residence of third-country nationals for the purpose of highly qualified employment", 2014, s.4, <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-287-EN-F1-1.Pdf> 11.05.2020.

⁴² A.g.e. s.4.

⁴³ Yvonne Giesing ve Nadzeya Laurentsyeva, "The EU Blue Card – Time to Reform?", *ifo DICE Report*, 2017, s. 39.

devletler arasındaki farklı uygulamalar, ulusal programlarla eş zamanlı uygulanan AB direktifi ve belirsizlikler sebebiyle Mavi Kart; üçüncü ülke vatandaşları tarafından tercih edilmemiştir.

Mavi Kart ve Toplumsal Cinsiyet Eşitsizlikleri

Mavi Kart bakımından getirilen eleştirilerden bir tanesi de dolaylı bir yoldan da olsa toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine yol açmasıdır. Mavi Kart verilecek kişiler seçilirken dikkate alınan önemli unsurlardan bir tanesi de başvuruların aldığı ücret miktarıdır.⁴⁴ Hatta çoğu zaman belirleyici faktör de kişinin maaş miktarı olmaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, kadınlar daha dezavantajlı bir konuma düşmektedir. Kadınların genellikle düşük ücretli işlerde çalıştığı, yüksek ücretli sektörlerde çalışma imkanı bulsa bile genel istatistiklere bakıldığında erkeklerden daha az maaş aldığı göz önünde bulundurulduğunda; Mavi Kart bakımından da dolaylı bir ayrımcılık yaratılmış olmaktadır.⁴⁵ Kadınların yetersiz temsil edildiği emek piyasası nazara alındığında, maaş miktarının önemli bir kriter olarak belirlenmesi de Mavi Kart'ın eleştirilmesine sebep olmaktadır.

Bunun ötesinde, Avrupa Birliği ülkelerinin daha çok teknoloji, mühendislik ve bilim alanlarında teşvikler yaptığı; bu alanlara ilişkin verilen Mavi Kart'ların diğer sektörlerinkine oranla çok daha yüksek yüzdeye sahip olduğu görülmektedir.⁴⁶ Kadınların eğitim alanında da karşılaştığı engeller, sosyal gerçeklikler ve fiili durum göz önünde tutulduğunda; bu sektörlerde öncelik verilmesi de dolaylı yoldan da olsa ciddi eşitsizliklere sebep olmaktadır. Sonuç olarak vasıflı işçi olarak değerlendirilebilen kadınlar Mavi Kart imkanından etkili bir şekilde faydalanamamaktadır. 2013 verilerine bakıldığında bu durum açıkça anlaşılmaktadır. 2013 yılında, Almanya 11000'den fazla Mavi Kart sağlamasına rağmen, bunların sadece %21'i kadınlara sağlanmıştır.⁴⁷ Daha kritik olan nokta ise diğer üye devletlerle karşılaştırıldığında Almanya'nın sahip olduğu yüzdenin çok yüksek olmasıdır. İlerleyen yıllarda ise oranlarda bir değişiklik olmamıştır.

Mavi Kart'ın cinsiyet eşitliği bakımından başarısız olduğunu savunanların başka bir argümanı da AB üye devletlerindeki, vasıflı işçi statüsündeki (Mavi Kart sahibi olmayan) kadın sayısının çokluğudur. 1990'dan beri vasıflı işçi statüsüne sahip üçüncü ülke vatandaşlarının

⁴⁴ European Migration Network, *Attracting Highly Qualified and Qualified Third Country Nationals*, 2013, EMN Study (Brussels: Home Affairs), <http://emn.lt/wp-content/uploads/2013/06/Studija-EN.pdf> (30 Mart 2020).

⁴⁵ Eleonore Kofman, *Towards a Gendered Evaluation of (Highly) Skilled Immigration Policies in Europe*, Londra: 2014, s. 117-118. *International Migration Vol. 52 (3) 2014*.

⁴⁶ A.g.e.

⁴⁷ A.g.e.

cinsiyete göre oranları değerlendirildiğinde; kadın ve erkek oranlarının eşitliği, hatta çoğu üye devlette kadın sayısının erkek sayısını geçmesi göze çarpmaktadır.⁴⁸

Tablo 2: vasıflı işçi statüsündeki üçüncü ülke vatandaşlarının cinsiyetlere göre ayrımı (%)

Destination	HS immigration rate					Female HS migrants ratio				
	1990	1995	2000	2005	2010	1990	1995	2000	2005	2010
Austria	10	13	13	18	17	41	39	44	43	45
Denmark	18	22	26	27	25	48	48	48	50	53
Finland	16	21	24	24	25	46	52	55	57	57
France	10	12	16	20	23	41	44	47	47	51
Germany	11	16	16	19	22	38	39	39	44	47
Greece	16	18	19	28	29	48	52	57	57	58
Ireland	27	34	40	41	50	47	50	50	52	49
Luxembourg	15	18	20	21	23	43	44	46	48	49
Netherlands	14	17	20	24	26	50	50	53	52	54
Norway	25	27	29	33	37	51	52	52	55	54
Portugal	18	20	23	25	24	53	55	56	58	59
Spain	20	21	19	25	26	45	48	51	49	52
Sweden	17	20	24	28	33	51	50	52	53	53
Switzerland	16	19	22	21	22	37	40	44	45	47
UK	20	26	35	42	49	49	50	51	58	54
All	14	18	21	26	29	44	46	48	51	52

Kaynak 1: Brücker H., Capuano, S. and Marfouk, A. (2013). Education, gender and international migration: insights from a panel-dataset 1980-2010, mimeo.

Bu durumun sebebi ise Mavi Kart'tan etkili bir şekilde yararlanamayan vasıflı işçi statüsündeki kadınların üye devletlere giriş yapmak ve burada vasıflı işçi olarak çalışmak için daha kolay başka yollar kullanmasıdır. Mavi Kart kanalıyla üye devlette vasıflı işçi olarak çalışan kadın sayısının azlığının nedeni; bu kişilerin aile birleşimi, öğrenim ya da ulusal programlar gibi kanallarla istenilen sonuca ulaşması ve kabul koşulları daha zor olan Mavi Kart için başvuru yapmamasıdır.⁴⁹

Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan; eşitsizliklerin azaltılması amacı içerisinde, cinsiyet eşitsizlikleri önemli bir yer kaplamaktadır. Sosyal gerçeklikleri, fiili durumları dikkate almadığı ve cinsiyet eşitsizlikleri yarattığı iddia edilen Mavi Kart Direktifi'nin, 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları perspektifinden değerlendirildiğinde de eleştirilmesi mümkündür.

⁴⁸ Tablo 1.

⁴⁹ Eleonore Kofman, Towards a Gendered Evaluation of (Highly) Skilled Immigration Policies in Europe.

MAVİ KART DİREKTİFİ REVİZYONU

Mavi Kart programının yetersiz kalması ve programdan beklenen verimin alınamaması sebebiyle 2016 yılında Avrupa Komisyonu bir eylem planı sunmuştur.⁵⁰ Bu planın kapsamında ise üçüncü ülke vatandaşlarının, AB’ndeki ekonomik ve sosyal katkılarını artırma hedefi yer almaktadır.⁵¹ Bu amaç çerçevesinde de Mavi Kart Direktifi için bir reform teklifi yapılmıştır.

Revize edilmiş Mavi Kart programının amacı, bu uygulamayı daha kolay hale getirmek ve daha tercih edilebilir kılmaktır. Dolayısıyla programda bazı geliştirmeler yapılması gerektiği öngörülmüştür. Bu geliştirmeler de genel itibariyle; daha kısa iş sözleşmesi kriteri, daha düşük maaş eşiği kriteri, daha iyi aile birleşimi şartları, kolaylaştırılmış serbest dolaşım, paralel ulusal programların hükümsüz kılınması, mesleki tecrübenin tüm üye devletler tarafından yüksek öğrenime eş tutulması ve uluslararası korumadan yararlanan kişilere ayrıcalıklar tanınması konularını içermektedir.⁵²

2017 yılında Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi müzakerelere başlamıştır. Aynı yılın ilerleyen zamanlarında; Ekonomik ve Sosyal Komite ve Sivil Özgürlükler, Adalet ve İçişleri Komitesi tarafından taslak kabul edilmiş ve “trilogue⁵³” müzakereleri başlamıştır.⁵⁴ Ancak Konsey’in bazı noktalardaki çekinceleri sebebiyle Parlamento ve Konsey; teklif edilen değişiklikler üzerinde anlaşmaya varamamıştır. 2017 yılının sonunda Konsey, müzakereleri bloke etme kararı almıştır. Konsey’in bu kararı esas itibariyle; mesleki tecrübenin yüksek öğrenime eşit kılınması, işgücü piyasası testi ve maaş kriteri konusundaki çekincelerine dayansa da izin verilen işsizlik süresi ve ilgili üye devletin vatandaşları ile eşit muamele konuları da Konsey’in kararı üzerinde etkili olmuştur.⁵⁵

⁵⁰ Migration and Home Affairs, “Commission presents Action Plan on Integration and reforms 'Blue Card' scheme for highly skilled workers from outside the EU”, 2016, https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/news/news/2016/20160607_1_en, 12.05.2020.

⁵¹ Legislative Train Schedule, “Revision Of The Blue Card Directive”, 2020, <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-jd-revision-of-the-blue-card-directive>, 12.05.2020.

⁵² Tanel Feldman, “The revision on the EU Blue Card Directive- negotiations blocked”, *The Forum for Expatriate Management*, 2017, <https://www.forum-expat-management.com/users/33473-tanel-feldman/posts/33054-the-revision-on-the-eu-blue-card-directive-negotiations-blocked>, 12.05.2020.

⁵³ Parlamento, Konsey ve Komisyon arasında yapılan, resmi olmayan ve hızlı işleyen müzakereler.

⁵⁴ Legislative Train Schedule, “Revision Of The Blue Card Directive”.

⁵⁵ Tanel Feldman, “The revision on the EU Blue Card Directive- negotiations blocked”.

SONUÇ

Bilgi ekonomisinin öneminin gün geçtikçe daha da fazla önem kazanması ve hizmet sektörüne duyulan ihtiyacın artması ile nitelikli işgücü, ülkelerin gelişimi açısından kritik bir rol oynamaya başlamıştır.⁵⁶ Avrupa Birliği'nin azalan doğum oranları, artan yaşlı nüfusu ve işgücü açığı nazara alındığında; nitelikli işgücünün Avrupa Birliği'ne çekilmesi için bazı adımlar atılmıştır.⁵⁷ Bu adımlardan bir tanesi de 2009/50 sayılı Mavi Kart Direktifi'dir.

Direktif, üye devletler bakımından ortak bir uygulama getirmesine rağmen bu ortak uygulamanın farklılaşmasına izin vermektedir. Direktif hükümleri incelendiğinde görülecektir ki; sadece asgari standartlar belirlenmekle yetinilmiş ve kota getirilmesi, mesleki yeterliliklerin tanınması, işgücü piyasası testi koşulu gibi birçok mevzu üye devletlerin takdir yetkisine bırakılmış veya ulusal mevzuata atıf yapılarak düzenlenmiştir. Ayrıca bu ortak uygulamanın yanında, nitelikli işgücünü çekmeyi amaçlayan ulusal programlar da ortadan kaldırılmamıştır. Direktifin bu noktaları da doktrinde eleştirilmiş ve direktifin amaçladığı sonuca erişememesinin sebepleri olarak gösterilmiştir. Tüm bu sebeplerle de 2016 yılında direktifin revizyonu gündeme gelmiş ve direktifte iyileştirmeler yapılması planlanmıştır. Ancak Avrupa Parlamentosu ve AB Konseyi iyileştirilme yapılması planlanan konularda anlaşmaya varamadığı için görüşmeler Konsey tarafından bloke edilmiştir.

Direktifin hükümlerinin yetersiz kalmasının ve direktiften beklenen verimin alınamamasına ek olarak; direktifin Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nden, eşitsizliklerin azaltılması hedefiyle tutarlı olduğu da söylenemez. Nitekim, Mavi Kart uygulaması toplumsal cinsiyet eşitsizliklerine ve gelişmekte olan üçüncü ülkelerdeki nitelikli işgücü açığının artmasına sebep olduğu gerekçesiyle eleştirilmiştir. Sonuç olarak, 2009/50 sayılı direktifin, hem amaçladığı sonuca erişmekte hem de sosyal eşitsizlikleri engellemekte yetersiz kaldığını söylemek mümkündür.

⁵⁶ Yasin Kerem Gümüş, "EU Blue Card Scheme: The Right Step in the Right Direction?", s. 450.

⁵⁷ A.g.e. s.450.

Kaynakça

- "Corporate Immigration In Italy | Lexology". 2020. *Lexology.Com*.
<https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=c4311dba-a720-4d00-8304-ad709772a555>.
- "Economic Forecast For Germany". 2020. *European Commission - European Commission*.
https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-performance-and-forecasts/economic-performance-country/germany/economic-forecast-germany_en
- "EU Blue Card Network - EU Blue Card Germany". 2020. *Apply.Eu*.
<https://www.apply.eu/BlueCard/Germany/>
- "EU Blue Card Network - EU Blue Card Italy". 2020. *Apply.Eu*.
<https://www.apply.eu/BlueCard/Italy/>.
- "EUR-Lex - 32009L0050 - EN - EUR-Lex". 2020. *Eur-Lex.Europa.Eu*. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32009L0050>.
- "GDP Of European Countries 2019 - Statisticstimes.Com". 2020. *Statisticstimes.Com*.
<http://statisticstimes.com/economy/european-countries-by-gdp.php>
- "Germany GDP | 1970-2019 Data | 2020-2022 Forecast | Historical | Chart | News". 2020. *Tradingeconomics.Com*. <https://tradingeconomics.com/germany/gdp>.
- "Italy - Economy". 2020. *Encyclopedia Britannica*.
<https://www.britannica.com/place/Italy/Economy>.
- "Italy - EU Immigration Portal - European Commission". 2020. *EU Immigration Portal - European Commission*. https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/italy_en
- "Italy Economy - GDP, Inflation, CPI And Interest Rate". 2020. *Focus Economics | Economic Forecasts From The World's Leading Economists*. <https://www.focus-economics.com/countries/italy>.
- "Passeport Talent : Carte De Séjour Pluriannuelle D'un Étranger En France | Service-Public.Fr". 2020. *Service-Public.Fr*. <https://www.service-public.fr/particuliers/vosdroits/F16922>.
- "Poland - EU Immigration Portal - European Commission". 2020. *EU Immigration Portal - European Commission*. https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/poland_en.
- "Ten-Year Network Development Plan". 2020. *RTE France*. <https://www.rte-france.com/en/article/ten-year-network-development-plan>.
- "Revision of the Blue Card Directive".
https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2017/603942/EPRS_BRI%282017%29603942_EN.pdf
2020. *Appso.Eurostat.Ec.Europa.Eu*.
https://appso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resbc1&lang=en.

2020. *Appso.Eurostat.Ec.Europa.Eu*.

https://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=migr_resbc1&lang=en

2020. *Ec.Europa.Eu*. <https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/pdfscache/70548.pdf>.

Bayraktaroğlu Özçelik, Gülüm. 2010. “Yasal Göç ve Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Entegrasyonu”. Lizbon Antlaşması sonrası Avrupa Birliği: Serbest Dolaşım ve Politikalar. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Blanpain-Hendrickx-Olsson. 2016. *National Effects of the Implementation of EU Directives on Labour Migration from Third Countries*. London: Kluwer Law International B.V.

Brücker-Capuano-Marfouk. 2013. “Education, gender and international migration: insights from a panel-dataset 1980-2010”. Norface Research Programme on Migration, mimeo, IAB, Nuremberg.

Communication From The Commission To The European Parliament And The Council. 2014. “The Implementation of Directive 2009/50/EC on the Conditions of Entry and Residence of Third-Country Nationals for the Purpose of Highly Qualified Employment”.

<https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2014/EN/1-2014-287-EN-F1-1.Pdf>.

EU Immigration Portal: “Eligibility for Blue Card, European Commission”.

https://ec.europa.eu/immigration/blue-card/france_en .

European Migration Network. 2013. *Attracting Highly Qualified and Qualified Third Country Nationals*. EMN Study (Brussels: Home Affairs), <http://emn.it/wp-content/uploads/2013/06/Studija-EN.pdf>.

European Report. “Immigration: EU Blue card Could Worsen Brain Drain”.2007. Brüksel.

Expert Group on Economic Migration. 2015. “Discussion paper N°2”. *Reviewing the Blue Card Directive*.

<https://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=19252&no=3>.

Feldman, Tanel. 2017. “The revision on the EU Blue Card Directive- negotiations blocked”.

The Forum for Expatriate Management. [https://www.forum-expat-](https://www.forum-expat-management.com/users/33473-tanel-feldman/posts/33054-the-revision-on-the-eu-blue-card-directive-negotiations-blocked)

[management.com/users/33473-tanel-feldman/posts/33054-the-revision-on-the-eu-blue-card-directive-negotiations-blocked](https://www.forum-expat-management.com/users/33473-tanel-feldman/posts/33054-the-revision-on-the-eu-blue-card-directive-negotiations-blocked).

Giesing-Laurensyeva, 2017. “The EU Blue Card – Time to Reform?”. *ifo DICE Report*.

<https://www.ifo.de/en/publikationen/2017/article-journal/eu-blue-card-time-reform>.

Gümüş, Yasin Kerem. 2010. “EU Blue Card Scheme: The Right Step in the Right Direction?”. *European Journal of Migration and Law*. Leiden: Martinus Nijhoff Publishers.

Hilton, Rodney. 2003. *Class Conflict And The Crisis Of Feudalism*. London: Bloomsbury Publishing.

Karavaşin, Murat. 2012. “Avrupa Birliği’nde Ortak Göç Politikası Oluşturma Çabaları ve Ulusal Farklılıklar Sorunu”. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Uluslararası İlişkiler Bilim Dalı.

Kofman, Eleonore. 2014. *Towards a Gendered Evaluation of (Highly) Skilled Immigration Policies in Europe*. Londra: International Migration Vol. 52 (3).

- Legislative Train Schedule. 2020. "Revision Of The Blue Card Directive".
<https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-towards-a-new-policy-on-migration/file-jd-revision-of-the-blue-card-directive>.
- Lowell-Findlay-Stewart. 2004. "Brain Strain Optimising Highly Skilled Migration From Developing Countries", *Asylum and Migration Working Paper*.
- Migration and Home Affairs. 2016. "Commission presents Action Plan on Integration and reforms 'Blue Card' scheme for highly skilled workers from outside the EU".
https://ec.europa.eu/home-affairs/what-is-new/news/news/2016/20160607_1_en .
- OECD. 2019. Building an EU Talent Pool A New Approach to Migration Management for Europe: A New Approach to Migration Management for Europe. OECD Publishing.
- Palmer, Richard N. 2010. *World Environmental And Water Resources Congress 2010*. [Reston, Va.]: American Society of Civil Engineers.
- Saraceno, Chiara, Jane Lewis, and Arnlaug Leira. 2012. *Families And Family Policies*. Cheltenham: Edward Elgar Pub. Ltd.
- Toniolo, Gianni. 2013. *The Oxford Handbook Of The Italian Economy Since Unification*. Oxford: Oxford University Press.
- Weizsäcker, Jakob. 2006. "A European Blue Card Proposal". Centre d'analyse stratégique in France.